

Provkonstruktion

Provkonstruktion

Årskurs: Gymnasiet

Ämne eller kurs: Etik och människans livsvillkor

Tema: Etiska frågor i sociala medier

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas kunskap och förståelse för etiska frågor som uppstår i sociala medier. Genom detta prov ska eleverna få möjlighet att reflektera över och argumentera kring dessa frågor, samt att visa sina analytiska färdigheter.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Undervisningen ska omfatta etiska aspekter av sociala medier och hur dessa plattformar påverkar individuella och kollektiva värderingar. Eleverna ska lära sig att identifiera och reflektera över frågor som rör yttrandefrihet, integritet samt de etiska dilemman som uppstår i samband med sociala mediers roll i samhället.

Kunskapskrav

Eleven redogör översiktligt för hur sociala medier påverkar individers och grupper värderingar. Eleven kan ge exempel på etiska dilemman som uppstår i sociala medier och kan framföra grundläggande argument för sina åsikter.

Prov

Faktafrågor

1. Vad innebär yttrandefrihet i sociala medier?
  - A) Rätten att uttrycka sina åsikter och tankar offentligt.
  - B) Rätten att censurera andras åsikter.
  - C) Rätten att anonymt attackera andra.
  - D) Rätten att sprida all personlig information om andra.

2. Ge ett exempel på ett etiskt dilemma som kan uppstå på sociala medier.

- A) Att dela en rolig meme.
- B) Näthat eller delning av falsk information.
- C) Att följa en influencer.
- D) Att skratta åt en kommentar.

3. Hur kan sociala medier påverka våra värderingar?

- A) Genom att alltid ge objektiv information.
- B) Genom att föra fram vissa perspektiv eller normer och påverka våra åsikter.
- C) Genom att inget innehåll är relevant.
- D) Genom att hålla oss isolerade från debatter.

4. Vilka rättigheter har vi när det kommer till vår integritet på sociala medier?

- A) Rätt att klaga på plattformarna.
- B) Rätt att posta anonymt.
- C) Rätt till skydd av personlig information och rätten att bli gladgjord i vad som delas om oss.
- D) Rätt att ignorera annan användares information.

5. Varför är det viktigt att diskutera etik i sociala medier?

- A) För att förstå konsekvenserna av våra handlingar och att skapa en respektfull och ansvarsfull användning.
- B) För att fördöma alla som inte använder sociala medier.
- C) För att lagar kräver det.
- D) För att alla åsikter är lika viktiga.

6. Vilken av följande är en konsekvens av näthat?

- A) Ökad diskussion och debatt.
- B) Förbättrat självkänsla hos offret.
- C) Psykisk påfrestning för den drabbade.
- D) Ingen påverkan på sociala medier.

7. Vad innebär begreppet "digitalt fotavtryck"?

- A) En typ av smycke.
- B) Spåren vi lämnar efter oss online.
- C) En fysisk fotavtryck av en person som är populär online.
- D) En metod för att blockera annonser.

8. Vilken typ av information kan vara skadlig när den sprids på sociala medier?

- A) Positiv feedback.
- B) Falsk information om hälsa.
- C) Personliga bloggar.
- D) Humoristiska inlägg.

9. Vilken är en viktig egenskap hos en ansvarsfull användare av sociala medier?
- A) Att bara följa trender.
  - B) Att tänka kritiskt på den information som delas.
  - C) Att ignorera negativa kommentarer.
  - D) Att ständigt ladda upp bilder.
10. Hur kan en person påverka sin egen integritet på sociala medier?
- A) Genom att använda privata konton.
  - B) Genom att dela personlig information offentligt.
  - C) Genom att inte använda sociala medier förrän efter 20 års ålder.
  - D) Genom att följa andra människors integritetspolicys.
11. Vad kan konsekvenserna bli av att sprida desinformation på sociala medier?
- A) Förbättrad utbildning.
  - B) Ökat förtroende bland användarna.
  - C) Skada för individer och grupper.
  - D) Ingen effekt överhuvudtaget.
12. Vilka verktyg kan användas för att kontrollera fakta i sociala medier?
- A) Enkel Googling.
  - B) Användning av faktagranskningstjänster.
  - C) Övertygelser utan bevis.
  - D) Inga verktyg behövs.
13. Vad är en "echo chamber" i sociala medier?
- A) En plats där bara positiva nyheter sprids.
  - B) En grupp som endast diskuterar en typ av åsikt utan att lyssna på andra.
  - C) Ett rum för att diskutera ljudvågor.
  - D) En typ av social plattform för musikälskare.
14. Vilken funktion har moderatorer i sociala medier?
- A) Att uppmuntra bråk.
  - B) Att hålla diskussioner på rätt spår och ta bort olämpligt innehåll.
  - C) Att skapa nya användare.
  - D) Att bestämma vilka inlägg som får likes.
15. Vad bör man göra om man observerar trakasserier på sociala medier?
- A) Ignorera det.
  - B) Rapportera till plattformen och stödja den drabbade.
  - C) Dela det för att öka medvetenheten.
  - D) Delta i trakasserier för att hjälpa.

Resonerande frågor

1. Reflektera över hur du personligen använder sociala medier och ge exempel på etiska dilemman du kan ha stött på.
Syftet med frågan är att eleverna ska kunna koppla sina egna erfarenheter till teoretiska koncept.
2. Diskutera fördelar och nackdelar med anonymitet på sociala medier.
Frågan ger möjlighet för eleverna att resonera kring komplexiteten av anonymitet och dess konsekvenser.
3. Vilka skyldigheter anser du att användare av sociala medier har gentemot varandra?
Denna frågeställning uppmanar eleverna att tänka kritiskt på sociala mediers sociala ansvar.
4. Hur skulle du som individ kunna påverka andra på ett positivt sätt genom sociala medier?
Frågan syftar till att få eleverna att tänka på sina egna handlingssätt och ansvar på plattformarna.
5. Diskutera vad som kan göras för att öka medvetenheten om etiska frågor i sociala medier bland ungdomar.
Syftet är att uppmantra eleverna att tänka på lösningar och åtgärder för att förbättra användningen av sociala medier.
6. Reflektera över betydelsen av att ha robusta regler och riktlinjer för sociala medier.
Eleverna ska diskutera hur regler påverkar användning och ansvar på plattformarna.
7. Analysera hur influencer-marketing kan bidra till dilemman av falsk information.
Denna fråga ger möjlighet för eleverna att tänka på avvägningarna mellan reklam och etik.
8. Vilka faktorer anser du bidrar till negativa interaktioner på sociala medier?
Frågans syfte är att få eleverna att identifiera och resonera kring orsakerna bakom negativa beteenden online.

Bedömning

Faktafrågorna ger totalt 15 poäng och de resonerande frågorna ger totalt 8 poäng. För att uppnå betyg E krävs minst 8 poäng totalt, för betyg C krävs 12 poäng totalt (med minst 3 poäng från resonerande frågor), och för betyg

A krävs 18 poäng totalt (med minst 5 poäng från resonerande frågor).